

Jaarverslag Stichting DINL 2019

In dit jaarverslag blikken we terug op 2019 en geven we een preview van onze ambities voor 2020.

In het afgelopen jaar heeft DINL zich in de breedte van het politieke en bestuurlijke debat gericht op de centrale thema's rond digitalisering en de digitale economie. Gedreven vanuit kernwaarden hebben we ons ingezet voor de belangen van de sector digitale infrastructuur, en voor de kansen voor onze sector en de Nederlandse digitale economie.

Begin 2018 formuleerde DINL de volgende doelstellingen:

1. Borging van de randvoorwaarden voor digitale infrastructuur en de digitale economie
2. Beschermen van de neutrale rol van aanbieders van digitale infrastructuur
3. Vergroten van de slagkracht van DINL

Aan het eind van dit jaar kunnen we vaststellen dat 2 van deze ambities volop zijn bereikt. We kijken terug op een bijzonder productief jaar. Als coalitie van organisaties in de sector digitale infrastructuur hebben we met zeer bescheiden middelen enorm veel bereikt. Tegelijkertijd moeten we constateren dat we, ondanks het succes van onze kerndoelstellingen, er gezamenlijk onvoldoende in slagen om een stevige financiële basis te leggen onder onze organisatie. Dat moet en kan anders.

De behoefte aan een onafhankelijk geluid uit de nieuwe digitale economie is sterk en met onze inzet om die behoefte in te vullen heeft DINL een vaste en stevige plek gekregen in Den Haag en in de media. We worden gezien als een belangrijke en relevante partij. We worden herkend als een betrouwbare bron van kennis en kunde en een partij die duiding geeft van digitale ontwikkelingen. We komen op voor de kernwaarden van de digitale economie: een vrij, open en veilig internet, specifieke aandacht voor digital-first partijen en het MKB in de digitale economie. We brengen

achtergronden en inzichten over het brede internet en we geven voorlichting aan degenen die het beleid maken en zetten ons in om onnodig vergaande wet- en regelgeving tegen te gaan. Dat alles met een uitgestoken hand naar politiek en overheid, met de en bereidheid om mee te denken en te werken aan de uitdagingen in de digitale online economie. Dat alles wordt gewaardeerd.

Het publieke staat positief tegenover digitale ondernemers die zich hard maken voor een open en vrij internet en daar tegelijkertijd een eerlijke boterham mee willen verdienen.

In 2020 intensiveert DINL haar rol, in de vorm van een coalitie van organisaties die zich inzetten voor een sterke digitale infrastructuur en de digitale economie, op basis van gedeelde kernwaarden, met een focus op de gezamenlijke spreekbuis functie. Dat betekent onder andere dat de samenstelling van de organisatie wijzigt. De Dutch Data Center Association en NL Digital beëindigen hun deelname en gaan verder met een zelfstandige inzet op hun eigen respectievelijke agenda's. Zij vervolgen de relatie met DINL in de vorm van samenwerking.

In 2020 ligt evenals in 2019 de nadruk op voorlichting. Door de juiste informatie en kennis van zaken op het juiste moment op de juiste plaats te brengen, helpen we politiek en overheid met beleid dat werkt, en dat onze sector en Nederland een digitale koploperpositie geeft. Daarnaast besteden we extra aandacht aan het versterken van de organisatie en de financiële basis.

Zichtbaarheid en PR

DINL was in 2019 een vaste bekende in vakpers, landelijke media waaronder radio. Het ging om maar liefst 200 publicaties en media events. Waaronder opinies over wetgeving, regulering, onderwijs, digitale infrastructuur, veiligheid en cybercrime, digitale economie. Zie bijlage 1 voor een greep hieruit)

- DINL is lid van het Beraad Nederland digitaal –overleg met de 3 bewindspersonen
- Frequente exposure op BNR Nieuwsradio en BNR digitaal, en incidenteel op radio 1 over een scala aan onderwerpen, commentaren en meningen.
- Opinies in landelijke pers (FD, NRC)
- Zeer frequente quotes in landelijke media
- Frequente publicaties in Dutch IT Channel, Executive People, Ag-Connect
- 1 workshop voor Kamerleden in Nieuwspoort
- Diverse gastcolleges op hogescholen, de NSOB (Nederlandse School voor Openbaar Bestuur), college bij de NCS3, en 1 x masterclass Internet
- Expert bij 2 rondetafelgesprekken van de vaste kamer commissie EZK, over 5G en WOZT
- Tientallen pitches, presentaties en panels rond de voor DINL belangrijke thema's op nationale en internationale podia
- Toespraak en debat over AI en digitalisering in Benelux assemblee
- Participatie / co-signee in verschillende internationale coalities gericht op DSA (opvolger e-commerce), E-PR, terroristische content online, AI
- 2 werkbezoeken met Kamerleden, 1 met directie digitale economie EZK
- Diverse online consultaties
- Grote zichtbaarheid op social (meerdere posts > 10.000 views)

DINL op Radio 1 over de privaat-publieke aanpak van Kinderporno

In De Nieuws BV van 7 juni gingen directeur van de Stichting Digitale Infrastructuur Nederland Michiel Steltman en techredacteur van de Volkskrant Laurens Verhagen in gesprek over de aanpak van kinderporno. Aanleiding was een gezamenlijke persconferentie van het OM en stichting DINL over een rechtszaak tegen een internationale “bad hoster” met servers in Nederland. Steltman legt uit hoe de complexe internationale ketens werken, en wat we als NL kunnen doen om Kinderporno uit NL te weren.

Beluister het item via [deze link](#).

Aan welke dossiers heeft DINL een zichtbare, merkbare bijdrage geleverd in 2019:

- Perspectief op kwestie Huawei: veiligheid en geopolitiek zijn verschillende kwesties
- Aandacht voor risico's rond standpunt AMVB m.b.t. hard- en software 5G en telecom voor hosters
- Beleidsvorming & uitwerking aanpak van kinderporno (dossier KVI)
- Kwestie encrypties en achterdeuren-wens Min Grapperhaus
- Agendering van de kwestie Zeekabels : risico's voor internationale connectiviteit
- Agendering van de kwestie interconnecties: vermindering van diversiteit in public peering (n.a.v. kwestie T-mobile routing)
- Eerste media- en 2^e kamer contacten rond kwestie van de datacenters in de regio MRA
- Beweging in de connectiviteitsagenda: verbreding m.b.t. aandacht van het ministerie van EZK
- Cloud-first strategie NL overheid
- NL participatie in Gaia-X
- Bestuurlijke aandacht voor inrichting moderne PPS-en (aanpak en bestuurlijke verankering)
- Input SER – arbeidsmarkt van de toekomst
- Structuur en vervolg van de CSA (cyber security alliantie)
- Structuur en vervolg anti DDOS- coalitie
- Internet en e-mail standaarden (via Forum standaardisatie)
- Abuse bestrijding (via PIV)
- NL positie voor de nieuwe DSA (digitale services act, opvolger e-commerce directive); behoud van neutrale rol providers
- D9 positie over AI en DI via Public First
- Investeringsbrief Wiebes
- Fraudeaanpak FIOD
- CSA en Assurance (Cloud certificeringen)
- Initiatiefwet zero days (Verhoeven)
- Aandacht voor nationale CVD (coordinated Vulnerability Disclosure) aanpak
- Kwestie subsidies duale opleidingen
- Dossier digitale overheid
- Input voor de CSR

Twee van de voorgenomen acties van DINL in 2019 zijn niet gerealiseerd: door een tegenvallende begroting is er afgezien van het organiseren van de voorgenomen events “mainport” en “HSB”, en is het vervolg onderzoek naar de digitale mainport geschrapt.

DINL in 2020

Ook in 2020 wil DINL laten zien hoe je economische digitale groei enerzijds kunt versterken, en anderzijds de negatieve gevolgen kunt beperken zonder door te slaan in regulering. De agenda van DINL richt zich in daarom 2020 op 2 onderwerpen:

1. De randvoorwaarden voor een sterke digitale economie
2. Inzet op 18 wet- en regelgevingsdossiers in Nederland en Brussel, die potentieel grote gevolgen kunnen hebben op de NL digitale sector

DINL zal zich in 2020 gericht inzetten om de randvoorwaarden voor een sterke NL digitale economie, cloud, en digitale infrastructuur te verankeren in het economisch beleid. Want in het huidige kabinetsbeleid gaat het bij digitalisering vooral om digitale technologie zelf (AI, blockchain), en onvoldoende om het stimuleren van het eigen digitale bedrijfsleven. Zo lopen we het risico dat we volledig afhankelijk worden van aanbieders uit andere landen en de kansen voor onze eigen digitale spelers onvoldoende benutten

Bij connectiviteit gaat het vooral over 5G, als panacee voor moderne connectiviteit. De connectiviteit van het diepere internet: zeekabels, peering en interconnect, ontbreekt in het beleid. De rol van Cloud als centrale enabler van alle innovaties: zowel AI, IOT als digitalisering, wordt niet onderkend. Daarnaast is er onvoldoende overheidsregie op het thema cyber security, er is geen sterke nationale CERT, en de op PPS gerichte aanpak van digitale problemen is niet structureel in het beleid verankerd. Ook is de mismatch van vraag- en aanbod op de arbeidsmarkt en het gebrek aan gender-diversiteit een continue bron van zorgen.

In 2020 zet DINL zich daarom in voor een nationale cloud-first strategie, voor versterken van PPS, voor verankering van brede connectiviteit (zeekabels, interconnect, de licentievrije ruimte) in het connectiviteitsbeleid, en voor versterken van duale opleidingsinitiatieven en verbeteren van gender diversiteit .

Daarnaast zet DINL zich in om onnodige regulering tegen te gaan of de negatieve effecten van regulering zoveel mogelijk te beperken. De effecten van regulering grijpen immers in op laagdrempelig ondernemen én op het vertrouwen in de digitale wereld. Brusselse regulering zal in de lidstaten, dus ook in Nederland worden omgezet naar lokale regelgeving. Lokale toezichthouders krijgen nieuwe bevoegdheden. Een bestuursrechtelijke aanpak van providers die slecht presteren op het gebied van bestrijding van kinderporno is in voorbereiding. Het zijn allemaal ontwikkelingen met potentieel grote impact op het kwetsbare, Nederlandse digitale ecosysteem, en vaak met directe impact op aanbieders van digitale infrastructuur. Bij de copyright regulering en de voorgenomen aanpak van terroristische content hebben we al kunnen zien waar dat toe kan leiden, hoe kleine bedrijven voor grote problemen en hoge kosten kunnen komen te staan als die ingrijpende regulering niet wordt bijgesteld of tegengehouden.

Voor beide hoofd-thema's blijft het hard nodig om uit te leggen hoe het zit in onze industrie, en wat dat alles betekent voor het huidige en toekomstige verdienvermogen van Nederland. Voorlichting naar overheid, politiek en via de media is daarom ook in 2020 een belangrijk middel om dat inzicht te bewerkstelligen. Om die boodschap te kunnen brengen is essentieel dat die afkomstig is van een neutraal, waarden gedreven en branche overstijgend gremium, dat niet a priori wordt gezien als een lobby club, en dat dus los staat van directe bedrijfsbelangen. Met die samenwerking kan veel succes worden behaald, zoals in 2018 en 2019 al is gebleken.

Ook in 2020 zullen we ons daarom in het brede netwerk van partijen blijven bewegen, onze geluiden op veel podia uitdragen, onze invloed aanwenden om te zorgen voor een sterke digitale economie. In 2020 zetten we opnieuw met volle energie in op zichtbaarheid in media en pers, podia, werkbezoeken en al het andere dat nodig is om ons geluid te laten horen.

Dat brengt ons op het derde thema: de kracht van DINL is gebaseerd op draagvlak, afkomstig van de organisaties die het belang en noodzaak van gezamenlijk optrekken herkennen, en zich willen aansluiten bij de coalitie om die gezamenlijke inspanning mogelijk te maken.

In 2020 stelt DINL deelname aan de coalitietafel open voor alle digital-first organisaties die zich herkennen in de kernboodschappen, en belang hebben bij het uitdragen van het gezamenlijk gedachtegoed. Daarnaast verwelkomt DINL alle organisaties die het DINL gedachtegoed ondersteunen als "friends of DINL". Ook vormt DINL het huidige partnership-programma om naar een samenwerkingsprogramma, met onder andere de Dutch Startup Association.

Met die insteek vergroot DINL haar basis en slagvaardigheid. Zo kan DINL haar herkenbaarheid als spreekbuis van digital-first bedrijven uit de moderne digitale economie nog sterker maken.

Over stichting DINL

Stichting Digitale Infrastructuur Nederland (DINL) is een samenwerking van de belangrijkste spelers en organisaties van de Nederlandse digitale infrastructuur. DINL is de spreekbuis van die sector, die een centrale rol heeft in de Nederlandse online economie en een sleutelrol in het wereldwijde internet. Deelnemers van DINL zijn AMS-IX (Amsterdam Internet Exchange), DHPA (Dutch Hosting Provider Association), ISPCoconnect, Stichting NLnet, SURF en de VvR (Vereniging van Registrars).

Media-optredens en publicaties stichting DINL 2019

Dit document geeft een overzicht van de dossiers waarop stichting DINL zichtbaar was in 2019 in de media.

NRC opinie en achtergrond

Q1

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/02/15/simplisme-kenmerkt-debat-over-5g-en-chinese-spionage-a3654256>

Q2

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/05/28/misbruikmeter-voor-malafide-provider-a3961764>

Een versie van dit artikel verscheen ook in [NRC Handelsblad van 28 mei 2019](#)

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/05/28/misbruikmeter-voor-malafide-provider-a3961764>

Q4

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/10/09/ai-op-de-agenda-nu-de-miljarden-nog-a3976255>

Financieel Dagblad

Q1

<https://fd.nl/ondernemen/1292749/telecomwet-blinkt-uit-door-vaagheid-vinden-beleggers-en-bedrijven>

Q2

<https://fd.nl/ondernemen/1301160/te-veel-aandacht-voor-5g-brengt-toekomst-economisch-belangrijke-zeekabels-in-gevaar>

<https://fd.nl/weekend/1301503/langverwachte-china-strategie-blijkt-een-diplomatieke-houdini-act>

<https://fd.nl/achtergrond/1300588/kunnen-we-nog-goedkoop-mobiel-internetten-zonder-huawei>

<https://fd.nl/ondernemen/1302650/om-gaat-hostingbedrijven-aanpakken-in-strijd-tegen-kinderporno>

Q3

<https://fd.nl/weekend/1306743/112-crisis-in-nederland-pas-op-voor-digitale-hypochondrie>

<https://fd.nl/opinie/1310501/haal-datacenters-uit-het-verdomhoekje>

<https://fd.nl/economie-politiek/1316340/zuid-holland-start-charmeoffensief-voor-datacenters-die-amsterdam-juist-weert>

Q4

<https://fd.nl/ondernemen/1322696/hoe-t-mobile-zichzelf-in-de-voet-schoot>

<https://fd.nl/ondernemen/1323399/datacenters-in-nederland-raken-in-wurggreep-van-amerikanen>

<https://fd.nl/ondernemen/1324256/sommige-bits-zijn-meer-gelijk-dan-andere>

Overig landelijk

Q2

<https://www.rtlz.nl/tech/artikel/4727221/om-wil-hostingbedrijven-aanpakken-die-kinderporno-hosten>

<https://nltimes.nl/2019/05/28/bulletproof-hosts-storing-child-porn-malware-dutch-servers>

<https://www.rtlnieuws.nl/economie/bedrijven/artikel/4727221/om-wil-hostingbedrijven-aanpakken-die-kinderporno-hosten>

<https://www.trouw.nl/home/justitie-opent-de-aanval-op-hosters-van-kinderporno-en-malware~a3867ce5/>

<https://www.nporadio1.nl/achtergrond/16913-nederland-is-al-jaren-koploper-in-het-hosten-van-kinderporno-zo-komen-we-er-van-af>

Q4

<https://nos.nl/artikel/2304103-aantal-meldingen-online-beelden-van-kindermisbruik-neemt-explosief-toe.html>

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/cruciale-nederlandse-datacenters-steds-vaker-in-handen-van-amerikanen-is-dat-erg~b8f0ffc0/>

<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2309023-achterdeur-naar-versleutelde-chats-gaat-vroeg-of-laat-misbruikt-worden.html>

BNR nieuwsradio

Q1

<https://www.bnr.nl/podcast/digitaal/10365441/techjaar-2019-virtual-reality-de-cloud-en-regulering>

<https://www.bnr.nl/nieuws/technologie/10368854/groenlinks-houd-huawei-uit-ons-5g-netwerk>

<https://www.bnr.nl/podcast/internet-vandaag/10368860/geld-frequentieverdeling-moet-naar-aanleg-5g-netwerk>

<https://www.bnr.nl/nieuws/technologie/10369429/kopzorgen-bij-techgiganten-vanwege-nieuwe-eu-wetgeving>

<https://www.bnr.nl/podcast/digitaal/10369506/uploadfilter-en-linktaks>

<https://www.bnr.nl/podcast/digitaal/10374509/autohackers-en-google-cloud>

<https://www.bnr.nl/podcast/de-technoloog/10375141/uploadfilters-en-linktaks-in-de-praktijk>

Q2

<https://www.bnr.nl/podcast/digitaal/10378068/vitale-telecom-en-data-als-businessmodel>

<https://www.bnr.nl/podcast/zakendoen/10379749/meer-dan-alleen-wat-kabeltjes>

Q3

<https://www.bnr.nl/podcast/zakendoen/10382690/heeft-payroll-de-toekomst>

<https://www.bnr.nl/podcast/digitaal/10383453/vulnerability-management-en-de-schoonheid-van-computervirussen>

<https://www.bnr.nl/nieuws/internationaal/10385865/cloudflare-haalt-anoniem-forum-8chan-offline>

<https://www.bnr.nl/nieuws/technologie/10387546/duitsland-komt-met-alternatief-voor-cloudreuzen>

<https://www.bnr.nl/podcast/digitaal/10389302/digitale-ontwrichting-en-gedachtelezen>

Q4

<https://www.bnr.nl/podcast/digitaal/10393581/microsoft-ontneemt-amazon-project-jedi>

<https://www.bnr.nl/podcast/internet-vandaag/10395443/merk-datacenter-aan-als-kritieke-infrastructuur>

<https://www.bnr.nl/player/audio/10134911/10393581>

AG Connect - opinie

Q1

<https://www.agconnect.nl/artikel/wbni-wacht-niet-tot-het-laatste-moment-met-implementeren>

<https://www.agconnect.nl/artikel/de-brede-ict-impact-van-de-brexite>

<https://www.agconnect.nl/artikel/certificeringen-tijd-voor-een-upgrade>

Q2

<https://www.agconnect.nl/artikel/huawei-besluit-van-kpn-niet-slim>

Q3

<https://www.agconnect.nl/artikel/contractbreuk-cloudflare-en-8chan-toont-heikele-situatie>

<https://www.agconnect.nl/artikel/datacentra-zijn-makkelijk-doelwit>

Q4

<https://www.agconnect.nl/artikel/amerikanen-maken-dienst-uit-nederlandse-datacentra>

<https://www.agconnect.nl/artikel/en-toen-werd-de-cloudprovider-prooi-van-ransomware>

Dutch IT Channel/Executive People

Q1

<https://dutchitchannel.nl/620085/dutch-night-trapt-cloudfest-af.html>

Q2

<https://dutchitchannel.nl/622949/innovatie-is-relevant-blijven.html>

<https://dutchitchannel.nl/623073/dinl-rechtszekerheid-internetbedrijven-in-geding-door-nieuwe-wet.html>

<https://executive-people.nl/624051/dinl-sector-en-om-intensiveren-aanpak-foute-hosters.html>

<https://executive-people.nl/622949/innovatie-is-relevant-blijven.html>

Q3

<https://dutchitchannel.nl/631081/dinl-kabinet-onderschat-risico-rsquo-s-randvoorwaarden-voor-digitalisering.html>

<https://executive-people.nl/608348/stichting-dinl-kabinet-is-niet-bereid-te-investeren-in-digitale-ambitie.html>

Q4

<https://dutchitchannel.nl/632238/rabobank-reserveert-flink-kapitaal-voor-ict-bedrijven-die-investeren-in-groei.html>

Overig vakmedia

Q1

<https://www.telecompaper.com/nieuws/telecomsector-vraagt-om-criteria-in-wet-ongewenste-zeggenschap--1284405>

Q2

<http://www.tbmnet.nl/nieuws/dinl-telcowet-is-onuitvoerbaar-en-slecht-voor-mkb-1689990>

<https://www.computable.nl/artikel/nieuws/mobility/6663197/250449/dinl-telcowet-is-onuitvoerbaar-en-slecht-voor-mkb.html>

<https://www.channelweb.nl/artikel/nieuws/mobility/6663197/5226433/dinl-telcowet-is-onuitvoerbaar-en-slecht-voor-mkb.html>

<https://www.gemeente.nu/opinie/nederland-digitaal-hoog-tijd-voor-actie/>

Q3

<https://www.computable.nl/artikel/nieuws/infrastructuur/6801232/250449/dinl-en-dsa-verwijten-kabinet-passiviteit.html>

Q4

<https://www.businessinsider.nl/klachten-traag-internet-t-mobile-na-omschakeling/>

Eigen publicaties

Q1

<https://www.dinl.nl/actiepunten-kindveilig-internet-vastgesteld/>

<https://www.dinl.nl/ontwikkelingen-rondom-copyright-directive/>

Q2

<https://www.dinl.nl/weren-leveranciers-5g-apparatuur-voorbarig/>

<https://www.dinl.nl/zorgen-over-veiligheid-door-gebruik-van-bepaalde-apparatuur-software-of-clouds/>

<https://www.dinl.nl/wet-ongewenste-zeggenschap-telecommunicatie/>

<https://www.dinl.nl/ontwikkelingen-rondom-europese-wetgeving/>

<https://www.dinl.nl/rechtszekerheid-internetbedrijven-in-geding-door-nieuwe-wet/>

<https://www.dinl.nl/sector-en-om-intensiveren-aanpak-foute-hosters/>

Q3

<https://www.dinl.nl/tijd-voor-een-vulnerability-management-programma/>

<https://www.dinl.nl/haal-datacenters-uit-het-verdomhoekje/>

<https://www.dinl.nl/cloudflare-8chan-en-de-verantwoordelijkheid-over-onrechtmatige-content/>

<https://www.dinl.nl/lancering-hashdatabase-voor-effectieve-aanpak-kinderporno/>

<https://www.dinl.nl/overheidsbeleid-doet-nog-geen-recht-aan-belang-digitalisering/>

<https://www.dinl.nl/prinsjesdag-2019-kabinet-onderschat-risicos-randvoorwaarden-voor-digitalisering/>

Q4

<https://www.dinl.nl/dinl-in-het-nieuws-nieuwsupdate-oktober/>

<https://www.dinl.nl/nederland-cloudland/>

<https://www.dinl.nl/voorstel-achterdeur-versleutelde-communicatie-berichtdiensten-volstrekt-onacceptabel-voor-bedrijfsleven/>

<https://www.dinl.nl/om-vooruit-te-komen-moet-je-innoveren/>

<https://www.dinl.nl/om-vooruit-te-komen-moet-je-innoveren/>

<https://www.dinl.nl/dinl-in-het-nieuws-terugblik-november/>

<https://www.dinl.nl/ai-kansen-interparlementaire-assemblee-benelux/>

Activiteiten update

Q4

<https://ecp.verslagvandedag.nl/artikel/een-digitaal-paspoort-voor-iedereen>

<https://www.sidn.nl/nieuws-en-blogs/de-toekomst-van-het-internet>

<https://ecp.verslagvandedag.nl/artikel/50-jaar-internet-%E2%80%93-pioniers-die-de-wereld-wilden-verbinden>

Buitenlandse media

<https://www.computerweekly.com/news/252463131/Dutch-businesses-not-yet-implementing-NIS-directive>